

Fomina O., Romashko O., Shapovalova A. Derzhavne reguljuvannja operacij z importu v umovah vojenного стану. *Zovnishnja torgivlja: ekonomika, finansy, pravo*. 2022. № 6. S. 55-72. Serija. Ekonomichni nauky. [https://doi.org/10.31617/3.2022\(125\)04](https://doi.org/10.31617/3.2022(125)04)

УДК 339.562:355.271

ФОМІНА Олена,
д. е. н., професор,
завідувач кафедри обліку та оподаткування
Державного торговельно-економічного
університету

вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна
ORCID: 0000-0002-4962-3298
o.fomina@knute.edu.ua

РОМАШКО Ольга,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку
та оподаткування
Державного торговельно-економічного
університету

вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна
ORCID: 0000-0003-3466-3489
o.romashko@knute.edu.ua

ШАПОВАЛОВА Алла,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку
та оподаткування
Державного торговельно-економічного
університету

вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна
ORCID: 0000-0002-9749-9439
a.shapovalova@knute.edu.ua

DOI: 10.31617/3.2022(125)04

FOMINA Olena,
Doctor of Science (Economics), Professor,
Head at the Department of Accounting and
Taxation

State University of Trade and Economics
19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine
ORCID: 0000-0002-4962-3298
o.fomina@knute.edu.ua

ROMASHKO Olha,
PhD (Economics), Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Accounting and Taxation

State University of Trade and Economics
19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine
ORCID: 0000-0003-3466-3489
o.romashko@knute.edu.ua

SHAPOVALOVA Alla,
PhD (Economics), Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Accounting and Taxation

State University of Trade and Economics
19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine
ORCID: 0000-0002-9749-9439
a.shapovalova@knute.edu.ua

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ІМПОРТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вступ. Значна частка в зовнішньоторго-
вельному обороті України належить імпорту
товарів, на який негативно вплинула війна в Україні.
Верховна Рада України постійно вносить зміни
у законодавство, що вимагає від суб'єктів господа-
рювання оперативного приймати ефективні управ-
лінські рішення.

Проблема. Об'єктом дослідження є операції
з імпорту товарів, обсяг яких з введенням воєнного
стану в Україні скоротився.

Мета статті – аналіз змін законодавства
щодо імпорту товарів в умовах воєнного стану,
валютних обмежень за операціями імпорту та
їхнього впливу на збільшення попиту на імпортні
товари з боку суб'єктів господарювання.

Методи. Методика дослідження передбачає
аналіз даних щодо вартісного обсягу імпорту за

STATE REGULATION OF IMPORT OPERATIONS UNDER MARTIAL LAW

Introduction. A significant share of the foreign
trade turnover of Ukraine belongs to the import of
goods, which was negatively affected by the war in
Ukraine. The Verkhovna Rada of Ukraine constantly
makes changes to the legislation, which requires
business entities to promptly make effective mana-
gement decisions.

Problem. The object of the study is the import
operations of goods, the volume of which
decreased with the introduction of martial law
in Ukraine.

The aim – analysis of changes in the
legislation on the import of goods under martial
law, currency restrictions on import operations and
their impact on the increase in demand for
imported goods by business entities.

Methods. The research methodology involves
the analysis of data on the value of imports during

© Фоміна О., Ромашко О., Шаповалова А., 2022

Автори не отримували прямого фінансування для цього дослідження.

Внесок авторів є рівнозначним.

місяці воєнної агресії РФ, а також тимчасових змін в законодавстві.

Результати. Розглянуто загальну структуру імпорту України за перші шість місяців агресії РФ. Проаналізовано дані Національного інституту стратегічних досліджень щодо імпорту порівняно з аналогічним періодом 2021 р. Фактором зменшення обсягів імпорту є введення воєнного стану в Україні та заборона будь-якого імпорту з РФ. Для прийняття ефективних рішень щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності постійно вносилися зміни в нормативно-правові акти. Зміни в законодавстві дали можливість полегшити процедури декларування окремих товарів під час перетину митного кордону, спростити документальне оформлення товарів і звільнити від оподаткування товари для здійснення заходів із забезпечення національної безпеки та оборони.

Висновки. Війна в Україні негативно вплинула на розвиток економіки та міжнародну торгівлю. Відбулася зміна фокуса імпорту товарів, оскільки передусім завозилися товари критичного імпорту. Верховна Рада України постійно вносила зміни в нормативно-правові акти, що дало змогу суб'єктам господарювання імпортувати товар і розраховуватися з нерезидентами.

Ключові слова: воєнний стан, імпорт товарів, обсяги імпорту, валютні обмеження, митне оформлення.

the months of the Russian military aggression, as well as temporary changes in legislation.

Results The general structure of Ukraine's imports during the first six months of the Russian aggression was considered. The data of the National Institute of Strategic Studies on the import of goods compared to the same period in 2021 were analyzed. The factor in the decrease in import volumes is the introduction of the martial law in Ukraine and the ban on any import of goods from the Russian Federation. In order to make effective decisions regarding the implementation of foreign economic activities, including the import of goods, changes were constantly made to regulatory and legal acts. Changes in the legislation made it possible to facilitate the procedures for declaring certain goods when crossing the customs border, to simplify the documentation of goods and to exempt goods from taxation for the implementation of measures to ensure national security and defense.

Conclusions. The war in Ukraine had a negative impact on the development of the economy and international trade. There was a change in the focus of the import of goods, as primarily critical import goods were imported. The Verkhovna Rada of Ukraine constantly made changes to the normative legal acts, which made it possible for business entities to import goods and settle accounts with non-residents.

Keywords: martial law, import of goods, import volumes, currency restrictions, customs clearance.

JEL Classification: F17.

Конфлікт інтересів: Автори заявляють, що вони не мають фінансових чи нефінансових конфліктів інтересів щодо цієї публікації; не мають відносин з державними органами, комерційними або некомерційними організаціями, які могли б бути зацікавлені у поданні цієї точки зору. З огляду на те, що автори працюють в установі, яка є видавцем журналу, що може зумовити потенційний конфлікт або підозру в упередженості, остаточне рішення про публікацію цієї статті (включно з вибором рецензентів і редакторів) приймалося тими членами редколегії, які не пов'язані з цією установою.

Вступ. Значну частку зовнішньоторговельного обороту України становить імпорт товарів. Наразі воєнний стан негативно впливає на зовнішню торгівлю. Через обставини на фронті Верховна Рада України змінює законодавство, що вимагає від суб'єктів господарювання оперативного прийняття ефективних управлінських рішень.

Проблема. Війна в Україні призводить до суттєвих економічних втрат, але країна на належному рівні витримує навантаження російської агресії та приймає рішення щодо зміцнення своїх позицій на міжнародному ринку. У липні 2022 р. Україну запросили до Конвенції про процедуру спільного транзиту та до Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами, що вимагало перегляду й внесення змін до Митного кодексу України та інших нормативно-правових актів. Це насамперед потребує від суб'єктів господарювання застосування нових норм у господарській діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню імпорту присвячено багато наукових праць як вітчизняних, так і закордонних учених. Однак питання імпорту товарів в умовах воєнного стану наразі розглянуто тільки спеціалістами-практиками у професійних виданнях, серед яких: Ю. Єгорова [1], В. Карпова [2; 3], В. Оніщенко [4], Г. Русанова [5]. Ці автори дослідили нагальні питання щодо обмежень імпорту товарів, що введені на період воєнного стану, особливості розрахунків з нерезидентами, відображення наслідків змін курсів іноземної валюти в обліку та звітності й багато інших практичних питань, які виникли в цей період.

Натомість у наукових статтях більше вивчали питання оподаткування зовнішньоекономічних операцій. Так, Ю. Чирикова розглянула особливості оподаткування зовнішньоекономічних операцій під час воєнного стану в Україні. Особливої уваги автор приділяє внесенням змін у Податковий кодекс України щодо оподаткування гуманітарної допомоги [6]. К. Безверхий та О. Юрченко розкрили нові правила використання спеціального режиму оподаткування для суб'єктів господарювання в ході війни, а також вимоги щодо звітування під час застосування спеціального режиму [7]. О. Зоріна зосереджувалась на оподаткуванні імпорту під час війни [8]. І. Стояненко та Н. Грабовська вивчали особливості оподаткування бізнесу в умовах воєнного стану [9]. І. Стояненко та А. Урсатій проаналізували наслідки війни для національної економіки України та світу, зокрема й імпорту під час воєнного стану в Україні [10]. Важливість скасування мит з боку провідних країн світу, спільного контролю у пунктах пропуску через кордон, спільного транзиту та інших митних формальностей розглянув О. Микуляк [11].

Проте на сьогодні недостатньо досліджені питання змін в законодавстві України щодо імпорту товарів в умовах воєнного стану та приєднання України до Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами та Конвенції про процедуру спільного транзиту.

Мета статті – аналіз змін законодавства щодо імпорту товарів в умовах воєнного стану, валютних обмежень за операціями імпорту та їхнього впливу на збільшення попиту на імпортні товари з боку суб'єктів господарювання.

Методи. Методика дослідження передбачає аналіз даних щодо вартісного обсягу імпорту за місяці воєнної агресії РФ, а також тимчасових змін у податковому та митному законодавстві на час дії воєнного стану за здійснення імпорту товарів в Україні. Інформаційною базою статті стали наукові дослідження вітчизняних авторів за обраною темою, дані Національного інституту стратегічних досліджень за підсумками перших шести місяців 2022 р.

Дослідження регуляторної політики державних органів щодо її впливу на облік і оподаткування операцій з імпорту проведено у статті станом на 10 вересня 2022 р.

Результати дослідження. Значна частка вітчизняних підприємств проводить операції з імпорту. Чинним законодавством (у сфері зовнішньоекономічної діяльності, податкового та митного законодавства) визначено різні за визначенням поняття «імпорту» (табл. 1).

Таблиця 1

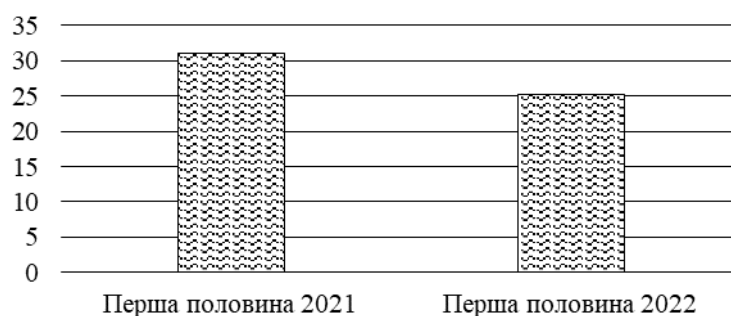
Визначення імпорту у вітчизняному законодавстві

Джерело	Визначення імпорту
Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»	Купівля (зокрема з оплатою в негрошовій формі) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з ввезення або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами
Податковий кодекс України	Ввезення товарів на митну територію України, вивезення товарів за межі митної території України – сукупність дій, пов'язаних з переміщенням товарів через митний кордон України у будь який спосіб у відповідному напрямі, відповідно до Митного кодексу України
Митний кодекс України	Імпорт (випуск для вільного обігу) – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів, та виконання усіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України

Джерело: складено авторами за [12–14].

Отже, за загальним законодавством, імпорт – це насамперед діяльність підприємства у відносинах з іноземними суб'єктами господарської діяльності, за податковим та митним – передусім стосовно дій платників податків з переміщення товарів через митний кордон України.

Імпорт має важливе значення для національної економіки: через нього відбувається наповнення ринку якісними товарами та передовими технологіями, товарами, які не виробляються на території нашої країни; налагодження взаємовідносин в економічній сфері між нашою країною та іншими державами, насамперед ЄС, що своєю чергою сприяє євроінтеграції, яка є головним зовнішньополітичним пріоритетом України. Під час дії воєнного стану в Україні, запровадженого через воєнну агресію РФ, імпорт товарів суттєво скоротився [15]. Так, за даними дослідників Національного інституту стратегічних досліджень [16], імпорт товарів за підсумками першої половини 2022 р. порівняно з аналогічним періодом 2021 р. скоротився на 5.8 млрд дол. США і становив 25.3 млрд дол. США (рис. 1).

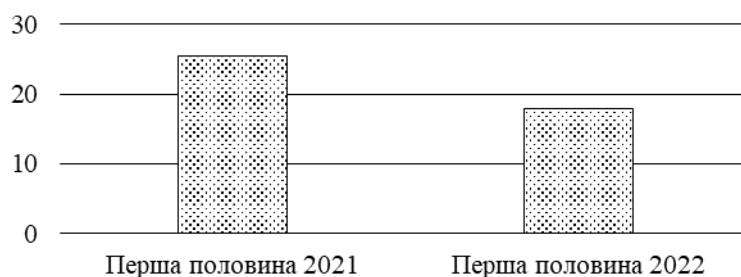

Рис. 1. Вартісні обсяги імпорту, млрд дол. США

Джерело: складено авторами за [16].

Більшу частину скорочення імпорту товарів сформувало зниження на 3.5 млрд дол. США (або на 33.1 %) закупівель машин, устаткування та транспорту. Також Україна менше імпортувала продукції хімічної промисловості (на 1.8 млрд дол. США, або на 27.7 %), а також продовольчих товарів і сільськогосподарської продукції (на 0.9 млрд дол. США, або на 24.5 %). Водночас імпорт паливно-енергетичних ресурсів зріс на 1.4 млрд дол. США, або на 27.8 %. Така динаміка зумовила збільшення частки товарів цієї групи в товарній структурі імпорту України з 16.2 до 25.4 %. Частка машин, устаткування та транспорту за аналогічний період скоротилася з 33.8 до 27.8 %.

За перше півріччя 2022 р. також суттєвим (на 48 %) є скорочення фізичних обсягів імпорту товарів (*рис. 2*).

Рис. 2. Фізичні обсяги імпорту, млрд дол. США

Джерело: складено авторами за [16].

Скорочення відбулось у всіх групах товарів, а його обсяги перевищували 30 % для кожної з груп, за винятком машин, устаткування та транспорту, імпорт яких скоротився на 20.4 %. Водночас фізичні обсяги імпорту мінеральних продуктів зменшились на 61.9 %. У загальній структурі імпорту товарів у першому півріччі 2022 р. частка ЄС становила 46.1 %.

Загалом з II кв. 2022 р., імпорт в Україні почав поступово відновлюватись та за підсумками червня наблизився до аналогічного показника 2021 р. (4.7 проти 5.5 млрд дол. США) [16]. Імпорт товарів з країни-агресора до початку воєнного вторгнення РФ був значно

обмежений урядом України, з 24 лютого 2022 р. – фактично не здійснювався, а з 11 квітня 2022 р. – повністю заборонений [15; 16].

Загалом зменшення імпорту в перші місяці воєнного стану відбулось як через наявні логістичні проблеми та скорочення попиту на товари з боку суб'єктів господарювання, так і через заборону купівлі іноземної валюти для оплати товарів некритичного імпорту, запроваджену Національним банком України, щоб стримати відтік валюти з країни та уникнути девальвації гривні. Перелік товарів критичного імпорту (тобто товарів, за якими держава дає змогу проводити транскордонні валютні платежі) затверджений Кабінетом Міністрів України 24 лютого 2022 р., до 9 липня цей перелік переглядався в бік збільшення 18 разів, ураховуючи звернення суб'єктів господарювання для відновлення виробництва, а з 9 липня критичний імпорт на товари майже повністю скасовано (у частковому обсязі залишилися обмеження для імпорту послуг). Це дало змогу суб'єктам господарювання відтоді купувати іноземну валюту та переказувати кошти за операціями з імпорту товарів, які класифікуються в товарних групах 01–97 УКТ ЗЕД згідно з Законом «Про Митний тариф України», тобто імпортувати будь-яку товарну продукцію. Щодо послуг: суб'єкти господарювання на сьогодні мають змогу імпортувати лише ті послуги, роботи, права інтелектуальної власності та інші немайнові права, що входять до затвердженого КМУ переліку [17].

Отже, за час дії воєнного стану зменшились обсяги імпорту, який, враховуючи вимоги державних регуляторів, тривалий час зорієнтований насамперед на завезення критично важливих товарів, що потрібні державі в умовах воєнного часу [18]. У майбутньому повне скасування переліку товарів критичного імпорту буде залежати від стабільності фінансової системи нашої країни.

Суб'єкти господарювання для проведення імпорتنих операцій в умовах воєнного стану, як і раніше, повинні отримувати в Міністерстві економіки України відповідні ліцензії. Проте у разі припинення чи скасування воєнного стану в Україні збір за видачу ліцензії на експорт (імпорт) товарів не справляється.

Під час імпорту придбання товарів здійснюється безпосередньо в іноземного виробника або дистриб'ютора (нерезидента) на підставі зовнішньоекономічних договорів (контрактів) купівлі-продажу (прямий імпорт) чи у посередника, що спеціалізується на таких операціях (непрямий імпорт). В останньому випадку товар купується вже у резидента країни імпорту. Операції непрямиго імпорту проводяться на підставі зовнішньоекономічних договорів комісії, консигнації, доручення.

Крім зовнішньоекономічного договору (контракту), резидент – суб'єкт господарювання зобов'язаний оформити паспорт угоди, митну декларацію, товарно-транспортну декларацію, інші документи та надати документи для проведення валютного контролю імпортової операції відповідно до чинного законодавства.

Імпорт є основним митним режимом, передбаченим Митним кодексом України (МКУ). Загальна характеристика імпорту та інших митних режимів під час імпорту, які застосовуються у вітчизняній практиці, наведена у *табл. 2*.

Таблиця 2

Загальна характеристика митних режимів під час імпорту відповідно до Митного кодексу України

Митний режим	Суть	Митні платежі	Вид митної декларації
Імпорт	Іноземні товари після сплати всіх установлених законодавством митних платежів випускаються у вільний обіг на митній території України	<ul style="list-style-type: none"> • Мито; • акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції); • податок на додану вартість (ПДВ) із ввезених на митну територію України товарів (продукції) 	ІМ-40
Реекспорт	Товари, що раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Застосування режиму реекспорту звільняє від сплати мита та заходів нетарифного регулювання. У разі реекспорту товари, які раніше імпортовані, обкладаються ПДВ за нульовою ставкою. При цьому сума ввізного мита підлягає поверненню	ЕК-11
Тимчасове ввезення	Іноземні товари, транспортні засоби комерційного призначення ввозяться для конкретних цілей на митну територію України з умовним повним або частковим звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання	Застосування режиму тимчасового ввезення повністю або частково звільняє від сплати мита та заходів нетарифного регулювання	ІМ-31
Переробка товарів на митній території України	Іноземні товари у встановленому законодавством порядку піддаються переробці без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови подальшого реекспорту продуктів переробки. У процесі переробки іноземних товарів не допускається використання українських товарів (крім палива та енергії), на які законом встановлено вивізне мито	Встановлення для товарів митного режиму переробки на митній території здійснюється з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами	ІМ-51, 52

Джерело: складено авторами за [12–14].

Зазначені митні режими під час імпорту безпосередньо впливають на оподаткування відповідних операцій з придбання товарів за зовнішньоекономічними контрактами, потребують складання певних типів митних декларацій, на підставі яких в бухгалтерії підприємства нараховують зобов'язання перед бюджетом у сумі митних платежів або підприємство звільняється від нарахування таких зобов'язань.

Впровадження воєнного стану в Україні вплинуло зокрема й на внесення законодавцями змін до митного та податкового законодавства України [14; 19–21], які потрібно враховувати під час оподаткування та ведення обліку імпорتنих операцій.

Зміни законодавства здебільшого мають тимчасовий характер (внесені на час дії воєнного стану або на певний період часу дії воєнного стану).

Основними змінами, які внесені до митного законодавства (пп. 9–14 Перехідних положень МКУ), є скасування на певний період мита на транспортні засоби, а саме на «автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів, які ввозяться громадянами на митну територію України для вільного обігу». Ця норма вводилась законодавцями з метою допомоги тим, хто ввозить автомобілі для потреб армії. Також на певний період скасовувались ввізні мита на «товари, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України підприємствами для вільного обігу, крім спирту етилового та інших спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, пива (крім квасу «живого» бродіння), тютюнових виробів, тютюну, промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах». Ця зміна стосувалась суб'єктів господарювання, які займаються імпортом товарів на територію України і введена задля сприяння забезпечення населення необхідними товарами та уникнення дефіцитів, викликаних зупиненням виробництва окремих товарів. Звільнення від оподаткування ввізним митом на період дії цього положення не поширювалось на товари, які мають походження з країни, визнаної державою-окупантом згідно з законом та/або визнаної державою-агресором щодо України згідно з законодавством, або ввозяться з території держави-окупанта (агресора) та/або з окупованої території України, визначеної такою згідно з законом [14; 22].

До припинення чи скасування воєнного стану на території України за митним законодавством наразі:

- звільнено від оподаткування ввізним митом соціально значущі продукти харчування, лікарські засоби та медичні вироби, на які Кабінетом Міністрів України встановлено фіксовані ціни у розумінні Закону України «Про ціни та ціноутворення»;

- відмінено справляння плати із заінтересованих осіб за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для них;

- запроваджено спрощений порядок подання декларацій, а саме: декларування товарів, що ввозяться на митну територію України для вільного обігу, може здійснюватися шляхом подання попередньої митної декларації, яка містить всю необхідну інформацію для випуску товарів. При цьому доставка та пред'явлення цих товарів митному

органу, яким оформлена така попередня митна декларація, не є обов'язковими.

Окремою Постановою КМУ визначено також полегшену процедуру декларування гуманітарної допомоги у разі перетину митного кордону України особою, яка перевозить цей товар. Для митного оформлення замість митної декларації надається «Декларація про перелік товарів, що визнаються гуманітарною допомогою». Форма такої декларації визначена у додатку до Постанови № 174 [22; 23]. Спрощена процедура митного оформлення гуманітарної допомоги також передбачає скасування всіх заходів нетарифного регулювання. Це означає, що така допомога не підлягає застосуванню фітосанітарного та ветеринарно-санітарного контролю, державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин, що проводяться згідно із законодавством України. Державна митна служба та Державна прикордонна служба на період воєнного стану забезпечують невідкладний пропуск через державний кордон України гуманітарної допомоги [22; 23].

Отже, на сьогодні за митним законодавством на час дії воєнного стану основними нововведеннями для суб'єктів господарювання щодо імпорту товарів залишаються: спрощення документального оформлення митних декларацій, полегшення пропуску гуманітарної допомоги, звільнення від оподаткування ввезним митом соціально значущих продуктів харчування, лікарських засобів і медичних виробів, звільнення (у певних випадках) від плати за виконання митних формальностей. Ці зміни дають змогу пришвидшити надходження у країну необхідних товарів.

Водночас у період воєнного стану розпочалися і більш глобальні процеси щодо зміни митного законодавства, які сприятимуть як спрощенню митних процедур, так і євроінтеграції країни.

Так, 7 липня 2022 р. на 187-му засіданні робочої групи *EU Counter-Terrorism Coordinator* ухвалено рішення про запрошення України до Конвенції про процедуру спільного транзиту (*NCTS*) та до Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі, що є результатом розгляду висновків фінальної Оціночної місії Генерального директорату з питань оподаткування та Митного союзу Європейської комісії (*DG TAXUD*), яка відбулася 23–24 червня 2022 р.

Верховна Рада України своєю чергою 30 серпня 2022 р. прийняла відповідні закони [24; 25], і вже 31 серпня Україна передала європейській стороні необхідні документи для приєднання до зазначених міжнародних митних Конвенцій [26]. Таке приєднання забезпечує виконання відповідних зобов'язань України, передбачених Угодою про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейською спільнотою з атомної енергії та їхніми

державами-членами, з іншого. Конвенція після завершення процедури приєднання України до неї (набрання чинності для України міжнародного договору 1 жовтня 2022 р.) стане частиною митного законодавства, її положення матимуть пріоритет над національним законодавством.

На думку експертів, після приєднання до *NCTS* можливим стане:

- переміщення товарів на підставі однієї транзитної декларації та однієї гарантії між 36 країнами світу (між Україною та країнами ЄС, Великою Британією, Туреччиною, Сербією, Північною Македонією, Ісландією, Норвегією, Ліхтенштейном та Швейцарією);
- для авторизованих відповідно до правил ЄС підприємств – отримувати й відправлення товарів на своєму підприємстві без заїзду на митні термінали як транзитне спрощення для переміщень між цими країнами.

Міжнародне застосування системи *NCTS* також пожвавить і ринок фінансових послуг, оскільки з приєднанням України до неї українські фінансові гарантії почнуть діяти ще у 35 країнах світу. Це відкриває нові можливості для наших банків, страхових та інших фінансових компаній [27].

На період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, окрім митного законодавства, внесені зміни і до податкового законодавства, які стосуються імпорту товарів. Змінами, зокрема, передбачено:

- режим звільнення від оподаткування ПДВ операцій з ввезення та постачання на митній території України окремих товарів для здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони; операцій з ввезення та постачання на митній території України спеціальних засобів індивідуального захисту та бронезилетів для добровільних формувань територіальних громад, утворених відповідно до законів України; операцій з добровільної передачі або відчуження товарів, зокрема й підакцизних на користь Збройних Сил України (ЗСУ) та підрозділів територіальної оборони, без попереднього або подальшого відшкодування їх вартості;
- запровадження ставки 7% до операцій з ввезення та постачання пального та нафтопродуктів;
- неврахування громадськими об'єднаннями та/або благодійними організаціями поставлених товарів як благодійної допомоги за обрахунку граничного обсягу для цілей реєстрації платниками ПДВ;
- передача пального суб'єктами господарювання, які не є платниками акцизного податку з реалізації пального, на потреби ЗСУ та іншим військовим формуванням не передбачає обов'язку щодо отримання ліцензії на оптову чи роздрібну торгівлю паливом, реєстрації платниками акцизного податку та реєстрації акцизних складів. Такі суб'єкти господарювання можуть враховувати обсяги

пального, безоплатно переданого на зазначені потреби, при обрахунку обсягів, які суб'єкти господарювання мають право отримати протягом року на зберігання з метою використання виключно для потреб власного споживання [27; 28].

Пільгами в оподаткуванні зазначених імпорتنих операцій наразі користуються відповідні суб'єкти господарювання, що проводять такі операції.

Під час здійснення операцій з імпорту товарів, розрахунків з нерезидентами та ведення їх подальшого обліку враховуються і валютні обмеження, що встановлені Національним банком України на період воєнного стану (табл. 3).

Таблиця 3

Валютні обмеження за операціями з імпорту під час воєнного стану

Обмеження	
<i>Дозвіл на здійснення транскордонних переказів валютних цінностей з України за дорученням клієнтів/переказ коштів на кореспондентські рахунки банків-нерезидентів у гривнях/іноземній валюті, відкриті в банках-резидентах, лише:</i>	
в оплату за товари критичного імпорту	за умови, якщо поставка товарів за такими операціями здійснена/здійснюється після 23.02.2022 р.
за операціями з виконання зобов'язань, які забезпечені державною гарантією	
за операціями з метою виконання зобов'язань резидента перед нерезидентом за укладеним між ними договором купівлі-продажу товарів	за умови, якщо такий переказ здійснюється коштами, одержаними за кредитом (позикою) від МФО або за субкредитом від держави, для фінансування якого держава залучила кредит (позику) від МФО
за операціями резидентів та нерезидентів для проведення мобілізаційних та інших заходів (потреб), визначених законами України, що регулюють відносини у сферах забезпечення національної безпеки та оборони	
в оплату вартості товарів, робіт та послуг за кордоном з використанням електронних платіжних засобів	<ul style="list-style-type: none"> • на суму в еквіваленті до 100 000 грн включно на календарний місяць з усіх рахунків клієнта банку, відкритих у національній валюті; • без обмеження суми з усіх рахунків клієнта банку, відкритих в іноземній валюті
<i>Заборона для банківських установ здійснювати купівлю (обмін) іноземної валюти за дорученням клієнтів (суб'єктів господарювання), крім випадків:</i>	
здійснення валютних операцій з обміну іноземної валюти в межах I групи Класифікатора іноземних валют та банківських металів за дорученням клієнтів	
купівлі іноземної валюти з метою проведення валютних операцій за товари критичного імпорту*	
<i>Граничні строки розрахунків за операціями з імпорту товарів (застосовуються до операцій на суму 400 000 грн і більше)</i>	
365 календарних днів	застосовується до операцій, які розпочаті до 05.04.2022 р. Цей строк також поширюється на незавершені операції резидента з експорту й імпорту товарів, щодо яких до 07.02.2019 р. банк не встановив порушення 180-денного строку розрахунків
180 календарних днів	застосовується до операцій, які розпочаті з 05.04.2022 р.**

* НБУ з метою зниження тиску на валютному ринку з 11.07.2022 р. зменшив з 10 до 2 робочих днів строк використання купленої валюти суб'єктами господарювання для розрахунків з нерезидентами.

** Граничний строк розрахунків, який встановлювався до операцій, які розпочаті з 05.04.2022 р., змінювався регулятором тричі (у квітні, коли змінено 365 к. днів на 90 к. днів, у червні, коли змінено 90 к. днів на 120 к. днів і в липні, коли змінено 120 к. днів на 180 к. днів). Новий збільшений строк (180 к. днів застосовується до тих операцій, у яких старий строк для розрахунків ще не минув (тобто немає виходу на прострочення).

Джерело: складено авторами за [29–31].

Отже, валютні обмеження за операціями з імпорту товарів від початку воєнного стану в Україні з часом поступово спрощуються регулятором з метою подальшого відновлення роботи підприємств та пожвавлення економіки.

Щодо здійснення розрахунків з нерезидентами-постачальниками в умовах воєнного стану, вони базуються на правилах, які діяли і до введення воєнного стану у країні [31]:

- перекази за валютними операціями проводять виключно через банки;
- розрахунки за зовнішньоекономічними операціями здійснюються виключно через *рахунки* в банках; резиденти виконують валютні операції (купівлю іноземної валюти, переказ коштів) за кожним зовнішньоекономічним договором через один банк;
- розрахунки з нерезидентом у готівковій формі заборонені;
- здійснення розрахунків за торговельним зовнішньоекономічним договором (контрактом) шляхом електронного платіжного засобу забороняється, крім випадків здійснення таких розрахунків за одним зовнішньоекономічним договором (контрактом) в один операційний день, операція за яким не перевищує незначний розмір.

Контроль за розрахунками з нерезидентами-постачальниками, дотриманням строків розрахунків здійснюють банківські установи, а застосування заходів впливу (штрафних санкцій, пені) за порушення валютного законодавства підприємствами покладено на органи Державної податкової служби України.

Висновки. Гнучкість законодавства в умовах воєнного стану вимагає від суб'єктів господарювання необхідність постійно відстежувати зміни для врахування їх у процесі діяльності, зокрема під час проведення операцій з імпорту товарів.

Після впровадження воєнного стану в регулюванні зовнішньоекономічної діяльності загалом і операцій з імпорту зокрема змінилися насамперед правила митного оформлення, справляння митних платежів, оподаткування, строки та обмеження валютних розрахунків тощо. Це має безпосередній вплив на діяльність підприємств у сфері імпорту, відображення імпортних операцій у бухгалтерському обліку, а також у фінансовій та податковій звітності.

Введені НБУ на початку воєнного стану валютні обмеження поступово спрощуються, що дає можливість підприємствам прискорити розрахунки та відновити ефективність роботи з іноземними контрагентами щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Спрощення валютних обмежень позитивно вплине на збільшення обсягів імпорту товарів для їх подальшої реалізації на території України.

Попри те, що в кінці серпня Верховна Рада України прийняла Закони про приєднання до Конвенції про спрощення формальностей

у торгівлі товарами та Конвенції про процедуру спільного транзиту, визначено подальші напрями дослідження в частині застосування європейських правил транскордонного переміщення товарів, обміну митною інформацією між учасниками під час імпорту товарів, скасування митних платежів та застосування пільг під час імпорту товарів в умовах воєнного стану в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єгорова Ю. Імпорт (ввезення) пального на територію України під час воєнного стану: які особливості? *Дебет-Кредит*, № 21 від 23.05.2022 р.
2. Карпова Влада. Імпорт в умовах військового стану: що дозволено? *Професійний бухгалтер*, 2022 р. URL: <https://ibuhgalter.net/articles/1014>.
3. Карпова В. ЗЕД-операції в умовах військового стану: терміни розрахунків. *Професійний бухгалтер*, 29 квітня, 2022 р. URL: <https://ibuhgalter.net/articles/995>.
4. Оніщенко В. Імпорт товарів: бухгалтерський облік 2022. *Головбух*, 8 червня 2022 р. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7415-mport-tovarv-provodki>.
5. Русанова Г. Курсові різниці під час війни. *Дебет-Кредит*, № 25 від 20.06.2022 р.
6. Чирикова Ю. Л., Ткачук Б. М. Особливості оподаткування зовнішньоекономічних операцій під час воєнного стану в Україні. *Економіка та суспільство*. Випуск 40. 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1517/1459>.
7. Безверхий К. В., Юрченко О. А. Спеціальний режим оподаткування для суб'єктів господарювання під час війни: нові правила обліку та звітування. *Інтернаука*, 2022. URL: <http://194.44.12.92:8080/jsrui/handle/123456789/6234>.
8. Зоріна О. А. Оподаткування імпорту під час війни: бути чи не бути? Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародні економічні відносини. Сталий розвиток України в умовах глобалізації та європейської економічної інтеграції: проблеми, перспективи, ефективність. Фенікс-2022». 2022. С 107–108. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/57285/1/Conference_NTU_KhPI_2022_Mizhnarodni_ekonomichni_vidnosyny.pdf#page=107.
9. Стояненко І. В., Грабовська Н. В. Особливості оподаткування бізнесу в Україні в умовах воєнного стану. *International scientific and practical conference «Advancing in research, practice and education»*. 2022. С. 200–203. URL: <https://cutt.ly/nZPoFC4>.
10. Стояненко І. В., Урсатій А. Е. Війна в Україні: наслідки для національної економіки та світу. *International scientific and practical conference «Advancing in research, practice and education»*. 2022. С. 171–177. URL: <https://cutt.ly/TZPogIO>.
11. Микуляк О. В. Митні відносини України та світу в умовах війни. *Грааль науки*. № 17, 2022. С.109-114. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/grail-of-science/issue/view/22.07.2022/765>.
12. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
13. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 р. № 2755. IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
14. Митний кодекс України від 13.03.2012р. № 4495-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

15. Про заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять з Російської Федерації: Постанова КМУ № 1147 в ред. Постанови від 30.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2015-%D0%BF#>.
16. Ус І. Н., Гавриленко Н. Вплив війни на зовнішню торгівлю України (за підсумками першого півріччя 2022 р. Національний інститут стратегічних досліджень, https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-08/_us-gavrilenko-tablici_merged_0.pdf.
17. Про окремі питання щодо забезпечення здійснення імпорту: Постанова Кабінету міністрів України від 24.02.2022 р. № 153. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2022-%D0%BF#>
18. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 р. №64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
19. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо перегляду окремих пільг з оподаткування: Закон України від 21.06.2022 р. № 2325-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2325-IX#>.
20. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану: Закон України від 03.03.2022 р. № 2118 – IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-20#top>.
21. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану: Закон України від 12.05.2022 р. № 2260-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2260-20#>.
22. Про затвердження переліку категорій товарів, що визнаються гуманітарною допомогою без здійснення процедури визнання таких товарів гуманітарною допомогою у кожному конкретному випадку, на період воєнного стану та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань гуманітарної допомоги: Постанова КМУ від 07.03.2022 № 224. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/224-2022-%D0%BF#>.
23. Деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану: Постанова КМУ від 01.03.2022 № 174. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2022-%D0%BF#>.
24. Про приєднання України до Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами: Закон України від 30.08.2022 № 2554-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2554-20#>
25. Про приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту: Закон України від 30.08.2022 № 2555-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2555-20#Text>.
26. Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо деяких питань виконання глави 5 розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 15.08.2022 № 2510-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2510-20#Text>.
27. Як отримати «митний безвіз» під час війни – український досвід. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-iak-otrymaty-mytnyi-bezviz-pid-chas-viiny-ukrainskyi-dosvid>.
28. Офіційний сайт ДПС України: URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/576602.html>.
29. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова Правління Національного банку України від 24.02.2022 р. № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#top>.

30. Про затвердження Інструкції про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів: Постанова Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007500-19#>.
31. Про затвердження Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті: Постанова Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-19#>.

REFERENCES

1. Jegorova, Ju. (2022). Import (vvezennja) pal'nogo na terytoriju Ukrai'ny pid chas vojenного стану: jaki osoblyvosti? [Import of fuel into the territory of Ukraine during martial law: what are the features?] *Debet-Kredyt – Debit-Credit*, 21 [in Ukrainian].
2. Karpova, V. (2022). Import v umovah vijs'kovого стану: shho dozvoleno? [Import v umovah vijs'kovого стану: shho dozvoleno?] *Profesijnyj buhgalter – Profesijnyj buhgalter*. <https://ibuhgalter.net/articles/1014> [in Ukrainian].
3. Karpova, V. (2022). ZED-operacii' v umovah vijs'kovого стану: terminy rozrahunkiv [Foreign exchange operations under martial law: settlement terms]. *Profesijnyj buhgalter – Professional accountant*. <https://ibuhgalter.net/articles/995> [in Ukrainian].
4. Onishhenko, V. (2022). Import tovariv: buhgalters'kyj oblik 2022 [Import of goods: accounting 2022]. *Golovbuh – Golovbuh*. <https://www.golovbukh.ua/article/7415-mport-tovarv-provodki> [in Ukrainian].
5. Rusanova, G. (2022). Kursovi riznyci pid chas vijny [Exchange rate differences during the war]. *Debet-Kredyt – Debit-Credit*, 25 [in Ukrainian].
6. Chyrykova, Ju. L., & Tkachuk, B. M. (2022). Osoblyvosti opodatkuвання zovnishn'oekonomichnyh operacij pid chas vojenного стану v Ukrai'ni [Peculiarities of taxation of foreign economic transactions during martial law in Ukraine]. *Ekonomika ta suspil'stvo – Economy and society*, (Issue 40). <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1517/1459> [in Ukrainian].
7. Bezverhyj, K. V., & Jurchenko, O. A. (2022). Special'nyj rezhym opodatkuвання dlja sub'ektiv gospodarjuвання pid chas vijny: novi pravyla obliku ta zvituvannya [Special taxation regime for economic entities during the war: new accounting and reporting rules]. *Internauka – Internauka*. <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/6234> [in Ukrainian].
8. Zorina, O. A. (2022). Opodatkuвання importu pid chas vijny: buty chy ne buty? Materialy Mizhnarodnoi' naukovo-praktychnoi' konferencii' «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny. Stalyj rozvytok Ukrai'ny v umovah globalizacii' ta jevropejs'koi' ekonomichnoi' integracii': problemy, perspektyvy, efektyvnist' [Import Taxation in wartime: to be or not to be? Materials of the International Scientific and Practical Conference «International Economic Relations». Sustainable development of Ukraine in conditions of globalization and European economic integration: problems, prospects, efficiency Feniks-2022 – Phoenix-2022, (pp. 107–108). http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/57285/1/Conference_NTU_KhPI_2022_Mizhnarodni_ekonomichni_vidnosyny.pdf#page=107 [in Ukrainian].
9. Stojanenko, I. V., & Grabovs'ka, N. V. (2022). Osoblyvosti opodatkuвання biznesu v Ukrai'ni v umovah vojenного стану [Peculiarities of business taxation in Ukraine under martial law]. *International scientific and practical conference «Advancing in research, practice and education»*, (pp. 200-203). <https://cutt.ly/nZPoFC4> [in Ukrainian].
10. Stojanenko, I. V., & Ursatij, A. E. (2022). Vijna v Ukrai'ni: naslidky dlja nacional'noi' ekonomiky ta svitu [The war in Ukraine: consequences for the national .....

- economy and the world]. *International scientific and practical conference «Advancing in research, practice and education»*, (pp. 171-177). <https://cutt.ly/TZPogIO> [in Ukrainian].
11. Mykuljak, O. V. (2022). Mytni vidnosyny Ukrainy ta svitu v umovah vijny [Customs relations of Ukraine and the world in the conditions of war]. *Graal' nauky – The grail of science*, 17, 109-114. <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/grail-of-science/issue/view/22.07.2022/765> [in Ukrainian].
  12. Pro zovnishn'oekonomichnu dijal'nist': Zakon Ukrainy vid 16.04.1991 r. № 959-XII [On foreign economic activity: Law of Ukraine dated April 16, 1991 № 959-XII]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> [in Ukrainian].
  13. Podatkovyj kodeks Ukrainy vid 02.12. 2010 r. № 2755. IV [On foreign economic activity: Law of Ukraine dated April 16, 1991 № 959-XII]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukrainian].
  14. Mytnyj kodeks Ukrainy vid 13.03.2012 r. № 4495-VI [Customs Code of Ukraine dated March 13, 2012 № 4495-VI]. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> [in Ukrainian].
  15. Pro zaboronu vvezennja na mytnu terytoriju Ukrainy tovariv, shho pohodjat' z Rosijs'koi' Federacii': Postanova KМУ № 1147 v red. Postanovy vid 30.12.2021 [On the prohibition of importation into the customs territory of Ukraine of goods originating from the Russian Federation: Resolution of the CMU № 1147 in the ed. of Resolution of 30.12.2021]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2015-%D0%BF#> [in Ukrainian].
  16. Us, I. N., & Gavrylenko, N. Vplyv vijny na zovnishnju torgivlju Ukrainy (za pidsumkamy pershogo pivrichchja 2022 r. [The impact of the war on foreign trade of Ukraine (according to the results of the first half of 2022)] *Nacional'nyj instytut strategichnyh doslidzen' National Institute of Strategic Studies*. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-08/_us-gavrylenko-tablici_merged_0.pdf [in Ukrainian].
  17. Pro okremi pytannja shhodo zabezpechennja zdijsnennja importu: Postanova Kabinetu ministriv Ukrainy vid 24.02.2022 p. № 153 [On certain issues regarding ensuring the implementation of imports: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 24, 2022 № 153]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2022-%D0%BF#> [in Ukrainian].
  18. Pro vvedennja vojenного станu v Ukraini: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24.02.2022 p. №64/2022 [On the introduction of martial law in Ukraine: Decree of the President of Ukraine dated February 24, 2022 №64/2022]. <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> [in Ukrainian].
  19. Pro vnesennja zmin do Podatkovogo kodeksu Ukrainy ta inshyh zakonodavchyh aktiv Ukrainy shhodo peregljadu okremyh pil'g z opodatkuвання: Zakon Ukrainy vid 21.06.2022 r. № 2325-IX [On amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the revision of certain tax benefits: Law of Ukraine dated June 21, 2022 № 2325-IX]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2325-IX#> [in Ukrainian].
  20. Pro vnesennja zmin do Podatkovogo kodeksu Ukrainy ta inshyh zakonodavchyh aktiv Ukrainy shhodo osoblyvostej opodatkuвання ta podannja zvitnosti u period dii' vojenного станu: Zakon Ukrainy vid 03.03.2022 r. № 2118 – IX [On amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the peculiarities of taxation and reporting during the period of martial law: Law of Ukraine dated 03.03.2022 № 2118 – IX] <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-20#top> [in Ukrainian].

21. Pro vnesennja zmin do Podatkovogo kodeksu Ukrai'ny ta inshyh zakoniv Ukrai'ny shhodo osoblyvostej podatkovogo administruvannja podatkiv, zboriv ta jedynogo vnesku pid chas dii' vojenного, nadzvychajного станu: Zakon Ukrai'ny vid 12.05.2022 r. № 2260-IX [On amendments to the Tax Code of Ukraine and other laws of Ukraine regarding the peculiarities of the tax administration of taxes, fees and a single contribution during the state of martial law and state of emergency: Law of Ukraine dated May 12, 2022 № 2260-IX]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2260-20#> [in Ukrainian].
22. Pro zatverdzhennja pereliku kategorij tovariv, shho vyznajut'sja gumanitarnuju dopomoguju bez zdijsnennja procedury vyznannja takyh tovariv gumanitarnuju dopomoguju u kozhnomu konkretnomu vypadku, na period vojenного станu ta vnesennja zmin do dejakyh postanov Kabinetu Ministriv Ukrai'ny z pytan' gumanitarnoi' dopomogy: Postanova KМУ vid 07.03.2022 № 224 [On approving the list of categories of goods recognized as humanitarian aid without carrying out the procedure for recognizing such goods as humanitarian aid in each specific case, for the period of martial law and introducing changes to some resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine on humanitarian aid: Resolution of the CMU dated 07.03.2022 № 224] <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/224-2022-%D0%BF#> [in Ukrainian].
23. Dejaki pytannja propusku gumanitarnoi' dopomogy cherez mytnyj kordon Ukrai'ny v umovah vojenного станu: Postanova KМУ vid 01.03.2022 № 174 [Some issues of the passage of humanitarian aid through the customs border of Ukraine under martial law: Resolution of the CMU dated 01.03.2022 № 174]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2022-%D0%BF#> [in Ukrainian].
24. Pro pryjednannja Ukrai'ny do Konvencii' pro sproshhennja formal'nostej u torgivli tovaramy: Zakon Ukrai'ny vid 30.08.2022 № 2554-IX [On the accession of Ukraine to the Convention on the Simplification of Formalities in Trade in Goods: Law of Ukraine dated August 30, 2022 № 2554-IX]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2554-20#> [in Ukrainian].
25. Pro pryjednannja Ukrai'ny do Konvencii' pro proceduru spil'nogo tranzytu: Zakon Ukrai'ny vid 30.08.2022 № 2555-IX [On the accession of Ukraine to the Convention on the common transit procedure: Law of Ukraine dated 08/30/2022 № 2555-IX]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2555-20#Text> [in Ukrainian].
26. Pro vnesennja zmin do Mytnogo kodeksu Ukrai'ny ta inshyh zakoniv Ukrai'ny shhodo dejakyh pytan' vykonannja glavy 5 rozdil IV Ugody pro asociaciju mizh Ukrai'noju, z odnijej' storony, ta Jevropejs'kym Sojuzom, Jevropejs'kym spivtovarystvom z atomnoi' energii' i i'hnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi' storony: Zakon Ukrai'ny vid 15.08.2022 № 2510-IX [On amendments to the Customs Code of Ukraine and other laws of Ukraine regarding certain issues of implementation of Chapter 5 of Section IV of the Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their member states, on the other hand: Law of Ukraine from 15.08.2022 № 2510-IX]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2510-20#Text> [in Ukrainian].
27. *Jak otrymaty «mytnyj bezviz» pid chas vijny – ukrai'ns'kyj dosvid* [How to get a «customs visa exemption» during the war – Ukrainian experience.] <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-iak-otrymaty-mytnyi-bezviz-pid-chas-viiny-ukrainskyi-dosvid> [in Ukrainian].
28. Oficijnyj sajt DPS Ukrai'ny [Official website of the STS of Ukraine]. <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/576602.html> [in Ukrainian].
29. Pro robotu bankivs'koi' systemy v period zaprovadzhennja vojenного станu: Postanova Pravlinnja Nacional'nogo banku Ukrai'ny vid 24.02.2022 r. № 18. [On the

- operation of the banking system during the introduction of martial law: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine dated February 24, 2022 № 18]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#top> [in Ukrainian].
30. Pro zatverdzhennja Instrukcii' pro porjadok valjutnogo nagljadu bankiv za dotrymannjam rezydentamy granychnyh strokiv rozrahunkiv za operacijamy z eksportu ta importu tovariv: Postanova Pravlinnja Nacional'nogo banku Ukrai'ny vid 02.01.2019 № 7 [On the approval of the Instruction on the procedure for currency supervision of banks on compliance by residents with settlement deadlines for operations on export and import of goods: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine dated January 2, 2019 № 7]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007500-19#> [in Ukrainian].
31. Pro zatverdzhennja Polozhennja pro zahody zahystu ta vyznachennja porjadku zdijsnennja okremyh operacij v inozemnij valjuti: Postanova Pravlinnja Nacional'nogo banku Ukrai'ny vid 02.01.2019 № 5 [On the approval of the Regulation on protection measures and determining the procedure for carrying out certain transactions in foreign currency: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine dated January 2, 2019 № 5]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-19#> [in Ukrainian].

Надійшла до редакції 14.09.2022.

Прийнято до друку 27.09.2022.

Публікація онлайн 23.12.2022.